

Het Enneagram

We worden geconfronteerd met onverwachte reacties van mensen, met houdingen of overtuigingen die we onbegrijpelijk vinden, met manieren van denken waar we maar geen aansluiting bij krijgen. We hebben last van onze eigen boosheid, ergernis, verdriet, schuldgevoel, twijfels, ... Dit wordt versterkt door de ervaring dat we zo weinig invloed lijken te hebben op zowel onze eigen handelwijze als die van de ander.

Van daaruit groeit het verlangen naar begrip van de menselijke mechanismen die maken dat we doen wat we doen. Vele modellen zijn met dit oogpunt ontstaan en ontwikkeld, elk met verschillende inslag.

Het Enneagram is zo'n psychologisch model. Eigen aan het Enneagram is de diepgang: het gedrag van mensen is een belangrijke verschijningsvorm, maar slechts zinnig interpreteerbaar in relatie tot de achterliggende elementen: overtuigingen, normen en waarden, en de diepe drijfveren die hierachter schuil gaan. De focus ligt dus niet enkel op wat en hoe, maar vooral op "van waaruit". Het zijn die ingebakken drijfveren die je persoonlijkheid uitmaken, zijnde de mens zoals hij/zij zich verhoudt tot zichzelf en de wereld. Vanuit zijn persoonlijkheid wendt eenieder allerlei mechanismen aan om in het leven te verkrijgen wat voor hem/haar belangrijk is. Het palet van die mechanismen komt voort uit iemands Enneatype, en de wijze waarop hij/zij met dit palet omgaat, is afhankelijk van zijn/haar ontwikkeling binnen het type..

In die zin is het Enneagram vooral een ontwikkelingsmodel, dat een ruim zicht biedt:

- **inzicht** in je eigen thema's en mechanismen, verbonden aan je basistype;
- **overzicht** over de dynamieken binnen je type en de verbanden met de andere types;
- **uitzicht** op ontwikkeling: groeien in je type en ontgroeien van je eigen type.

Dit leidt tot bewuster en rijker leven, en tot meer mildheid, respect en begrip voor anderen. Naast de individuele groei, biedt de bril van het Enneagram dus ook heel wat perspectief aan teams en organisaties.

Is het Enneagram een zoveelste, nieuwe hype?

Geenszins: Het gebruik ervan gaat terug tot de woestijnvolkeren, kabbalisten en soefi-orden van 2500 voor Christus. Het model werd psychologisch uitgewerkt door de Zuid-Amerikaanse psycholoog Oscar Ichazo omstreeks 1950. Vandaag wordt het onder andere door de CIA gebruikt om het gedrag van wereldleiders te voorspellen. Nochtans ligt de kracht niet zozeer in de voorspellende waarde, als wel in het beter begrip in ogenschijnlijk onlogische en/of malafide gedragingen van mensen.

Hoe kan ik me het Enneagram voorstellen?

Het Enneagram vertrekt van 9 fundamenteel verschillende drijfveren, en creëert vandaar 9 verschillende basistypen. De typering is neutraal: geen enkel type is beter of handiger. Neutraal is niet hetzelfde als statisch: binnen elk type spelen diepgewortelde thema's, en hoe de mens zelf hiermee omgaat, of omgegaan is in het verleden, kleurt zijn/haar voelen, denken en handelen. Mensen met eenzelfde basistype kunnen zich totaal anders tonen, afhankelijk van hun niveau van ontwikkeling binnen hun type.

Verder heeft elke type specifieke verbanden met meerdere andere types. De sterkte en de aard van die banden is bij elk individu verschillend.
Zo ontstaan unieke settings; geen enkel mens is dezelfde.

Wat brengt het Enneagram me, in 3 zinnen gezegd ?

Het Enneagram biedt een krachtig kader om je eigen drijfveren, sterktes en overlevingsmechanismen, én groeimogelijkheden te ontdekken en te ont-wikkelen. Dit leidt tevens naar inzicht in en begrip voor het gedrag van de ander. Daar ligt dan de basis tot een meer effectieve en bevredigende communicatie, zowel in de privésfeer als binnen een team of een organisatie.

Het Enneagram gebruiken in teamverband?

Het werken met het Enneagram in teams, situeert zich op 3 niveaus:

- zelfinzicht en groei: patronen van eigen gedrag vanuit persoonlijke drijfveren
- onderlinge communicatie: patronen en verschil in uitgangspunten, noden en bijgevolg gedrag
- het team zelf: een team gedraagt zich ook met vaste patronen, te benoemen in termen van de ennea-types, met dan ook op dit niveau uitzicht op de weg die het team kan gaan om meer van ander (gewenst) type-gedrag te incorporeren.

Meerwaarde van Enneagram ten opzichte van bv. MBTI

MBTI focust zich op 4 paramaters (energie, waarneming, besluitvorming en levenshouding). Dit zijn zeker 4 heel belangrijke en omvangrijke terreinen. MBTI geeft voornamelijk inzicht in hoe mensen dingen doen. Bij het Enneagram is de ingang anders: geen parameters, maar een meer holistisch profiel van gedragingen, overtuigingen en vooral achterliggende (constructieve en destructieve) drijfveren. Het Enneagram baseert zich wel op negen basistypen, maar elk mens vormt een unieke en wijzigende set aan puzzelstukjes uit het ganse palet. Het is dus moeilijker om te zeggen "ik ben dat type". Je "bent" ook geen type: er is wel steeds een type dat je prioritaire basis vormt, je vroegste persoonlijke vormgeving. Bedoeling is niet je type te kennen en ernaar te leven, wel door dit inzicht te hebben, je type te "ontstijgen". Deze enerzijds genuanceerde, anderzijds sterk geargumenteerde profilering, biedt daarbij een heldere kapstok tot begrip, erkenning en waardering van andere mensen: je leert zien dat hetzelfde gedrag uit totaal andere drijfveren kan komen, en andersom dat wie "tegenstander" blijkt, misschien net je "strijdmakker" is. Dit holistisch en ontwikkelingsgericht kijken, maken de bril van het enneagram ons inziens sterker dan die van MBTI.